

GGD
Amsterdam

Gemeente Amstelveen

Zwemvaardigheid in Amstelveen

In Amstelveen is 27% van de 5-jarige kinderen en 7% van de 10-jarige kinderen niet zwemvaardig. Dit betekent dat ongeveer 300 5-jarigen en 75 10-jarigen geen zwemdiploma hebben én niet op zwemles zitten. De meeste kinderen die niet zwemvaardig zijn, hebben een migratieachtergrond.

Inleiding

Nederland is een waterrijk land. Ook in Amstelveen is veel water. Voor opgroeiende kinderen is goed zwemonderwijs dan ook van levensbelang om verdrinkingen te voorkomen.

Landelijk komt verdrinking ruim vier keer vaker voor onder kinderen met een niet-westerse achtergrond dan onder Nederlandse kinderen.¹ Uit een recente studie blijkt dat nieuwkomers de gevaren van water vaak onderschatten en de zwemvaardigheid overschatten.² In Amstelveen is ongeveer de helft van de kinderen van niet-Nederlandse herkomst.

In deze factsheet leest u hoe het in Amstelveen is gesteld met de zwemvaardigheid van 5- en 10-jarige kinderen. De meeste kinderen van vijf jaar staan aan het begin van het zwemleertraject; van 10-jarige kinderen mag je verwachten dat ze een of meerdere zwemdiploma's bezitten. We laten het verband zien tussen de zwemvaardigheid van Amstelveense kinderen en hun herkomst.

Methode

In Amstelveen ontvingen ouders van alle 5- en 10-jarige basisschoolkinderen, respectievelijk 1.190 en 1.037, in maart 2019 een enquête over de zwemvaardigheid van hun kind. Ouders van 497 5-jarigen (respons 42%) en 460 10-jarigen (respons 44%) vulden de vragenlijst in. De enquête kon zowel op papier (via de post) als via internet worden ingevuld en was ook in het Engels beschikbaar.

De volgende vragen zijn gesteld over de zwemvaardigheid van het kind:

1. Heeft uw kind een zwemdiploma?
2. Zit uw kind op dit moment op zwemles?

Een opmerking kon geplaatst worden in een open veld.

De resultaten beschreven in deze factsheet zijn representatief voor alle 5- en 10-jarige kinderen in Amstelveen wat betreft leeftijd, geslacht en herkomst.³

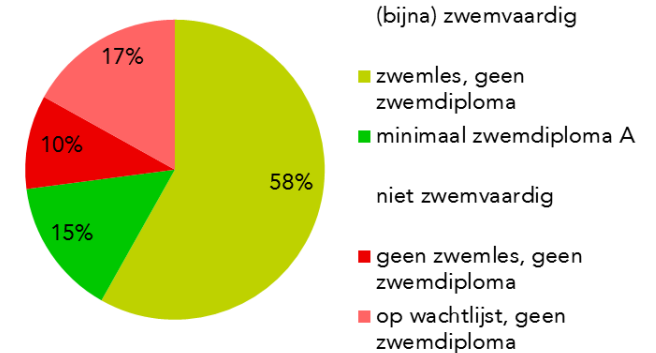
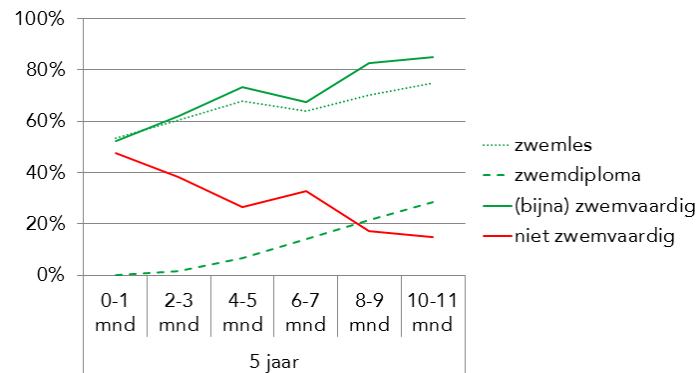
Definities

Een kind is (bijna) zwemvaardig als hij/zij momenteel op zwemles zit of minimaal zwemdiploma A heeft.⁴

Een kind is zwemveilig wanneer hij/zij in het bezit is van zwemdiploma C.⁵

Ruim een kwart van de 5-jarige kinderen is niet zwemvaardig

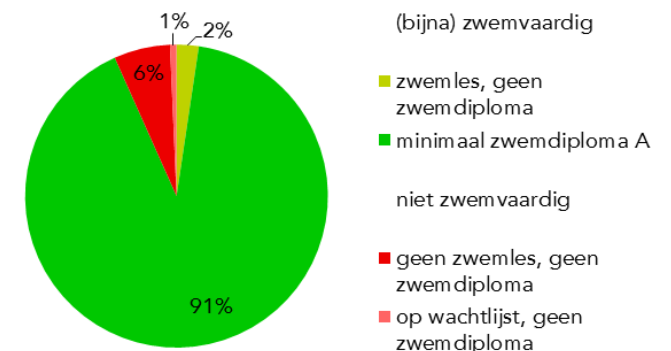
Van de 5-jarigen in Amstelveen heeft 27% (ongeveer 300 kinderen) geen zwemdiploma én zit niet op zwemles; het merendeel van deze kinderen staat wel op de wachtlijst voor zwemles (17%; ongeveer 190 kinderen). Dit betekent dat driekwart (73%) van de kinderen (bijna) zwemvaardig is. Deze kinderen zitten op zwemles (58%) of hebben minimaal zwemdiploma A (15%); 8% procent heeft alleen diploma A, 4% heeft diploma A en B en 3% heeft diploma A, B en C.

Het aandeel kinderen dat (bijna) zwemvaardig is neemt toe van 52% onder kinderen die net 5 jaar zijn tot 85% onder kinderen die bijna 6 jaar worden. Van de kinderen die bijna 6 jaar oud zijn, heeft 29% minimaal zwemdiploma A en zit de meerderheid op zwemles (75%).

Eén op de veertien 10-jarige kinderen is niet zwemvaardig

Zeven procent van de 10-jarigen in Amstelveen (ongeveer 75 kinderen) heeft geen zwemdiploma én zit niet op zwemles; een klein deel van deze kinderen staat wel op de wachtlijst voor zwemles (1%; ongeveer 7 kinderen). De meeste 10-jarigen in Amstelveen zijn dus (bijna) zwemvaardig (93%). De meeste kinderen hebben diploma A, B en C (51%), 36% heeft diploma A en B, en 4% heeft alleen diploma A. Twee procent (ongeveer 25 kinderen) zit op zwemles maar heeft nog geen zwemdiploma.

Welke rol speelt herkomst?

Driekwart (73%) van de 5-jarige kinderen die niet zwemvaardig zijn, is van niet-Nederlandse herkomst; 30% is van westerse herkomst en 43% van niet-westerse herkomst. Dit betekent dat ongeveer 220 van de 300 niet-zwemvaardige 5-jarigen van niet-Nederlandse herkomst zijn. Van de 10-jarige niet-zwemvaardige kinderen is het aandeel van niet-Nederlandse herkomst veel groter (88%: 33% van westerse herkomst, 56% van niet-westerse herkomst). In totaal zijn ongeveer 65 van de 75 niet-zwemvaardige 10-jarigen van niet-Nederlandse herkomst.

Kinderen die niet zwemvaardig zijn (geen zwemdiploma én niet op zwemles) zijn vaker van niet-Nederlandse herkomst.

	5-jarigen		10-jarigen	
	totale groep	niet zwemvaardig	totale groep	niet zwemvaardig
aantal kinderen	1.131	300	1.041	75
Nederlands	48%	27%	52%	12%
overig westers	20%	30%	20%	33%
niet-westers	32%	43%	28%	56%
	100%	100%	100%	100%

de aantallen zijn geschatte waarden: data zijn gewogen naar leeftijd, geslacht en herkomst

Naast herkomst speelt ook het geboorteland van het kind een rol bij zwemvaardigheid. In Amstelveen is bijna de helft van de kinderen van niet-Nederlandse herkomst ook niet in Nederland geboren. De hoogste percentages niet-zwemvaardige kinderen zien we in deze groep; van de 5- en 10-jarige kinderen met een migratieachtergrond en in het buitenland geboren, is respectievelijk 48% en 26% niet zwemvaardig.

Kinderen van niet-Nederlandse herkomst die niet in Nederland geboren zijn, zijn het minst vaak zwemvaardig (geen zwemdiploma én niet op zwemles).

	aandeel 5-jarigen dat niet zwemvaardig is	aandeel 10-jarigen dat niet zwemvaardig is
kind van Nederlandse herkomst	15%	2%
ouder(s) uit buitenland, kind geboren in Nederland	30%	3%
zowel ouder(s) als kind geboren in buitenland	48%	26%

Quotes van ouders

Van de ouders heeft bijna een derde (31%, ouders van 297 kinderen) op eigen initiatief een opmerking achter gelaten aan het eind van de vragenlijst. De onderwerpen die het vaakst genoemd werden zijn: de (te) lange wachtlijsten (76 keer), het uitwijken naar een andere gemeente voor zwemles (30 keer) en de hoge kosten van zwemles (20 keer). Een aantal ouders pleit voor de terugkeer van schoolzwemmen (19 keer).

"In de jaren '90 ging ik met mijn schoolklas zwemmen en behaalde ik alle zwemdiploma's. Dat was destijds super goed geregeld. Heel jammer dat dit nu niet meer het geval is. Mijn zoon staat al ruim een jaar op de wachtlijst. De mogelijkheid om op zwemles te gaan wordt zo wel erg beperkt en veel te lang vertraagd. Dan heb ik het nog niet over de kosten. Ik hoop dat de gemeente hier dringend wat aan gaat doen."

"Ik had haar graag eerder op les gedaan, maar de wachtlijst is eindeloos."

"Zwemles kost honderden euro's! Dus geen geld; geen zwemles."

"Wachtlijst voor kinderen om zwemles te krijgen in Amstelveen is echt veel, veel te lang! Zorgelijk en ergerlijk. De wachtlijst is ruim een jaar voor de zaterdag bij de Meerkamp. Doe hier svp iets aan!!"

"Zwemmen is zo ongelooflijk duur ! Daarom zit mijn dochtertje nog niet op zwemles."

"Ik heb 4 kinderen en kan helaas voor 3 kinderen de zwemles niet betalen, heel jammer dat ze geen zwemles via school kunnen krijgen."

Samenvatting

De resultaten van dit onderzoek laten overtuigend zien dat met name kinderen van niet-Nederlandse herkomst een risicogroep vormen als het gaat om zwemvaardigheid. Naast herkomst speelt hierbij ook het geboorteland van het kind een belangrijke rol; de helft van de 5-jarige en een kwart van de 10-jarige kinderen met een migratieachtergrond én in het buitenland geboren, is niet zwemvaardig.

Het zwemonderwijs in Amstelveen bereikt niet alle kinderen (op tijd). Ongeveer één op de zes 5-jarigen staat op de wachtlijst (17%); hierdoor zijn kinderen later dan gewenst zwemvaardig. Zelfs een aantal 10-jarigen, die nog geen enkel zwemdiploma hebben, staan in Amstelveen op de wachtlijst (ongeveer 7 kinderen). Daarnaast zitten een aantal 10-jarigen op zwemles die nog geen zwemdiploma hebben (ongeveer 25 kinderen).

In totaal zijn in Amstelveen ongeveer 75 10-jarige kinderen niet zwemvaardig; terwijl je dat wel bij deze groep zou verwachten. Onder 5-jarigen zijn dat er ongeveer 300. Het is aannemelijk dat ook onder 6- tot en met 9-jarigen zich niet-zwemvaardige kinderen bevinden. Onbekend blijft hoeveel kinderen ouder dan 10 jaar in Amstelveen geen zwemdiploma hebben. Gunstig: van de 10-jarigen met een zwemdiploma heeft de meerderheid zwemdiploma A en B (en vaak ook C). Slechts 4% heeft alleen zwemdiploma A.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat 3% van de 11- tot 16-jarigen in Nederland geen zwemdiploma heeft.⁶ In de regio Hollands Midden, waar een vergelijkbaar onderzoek is uitgevoerd als in Amstelveen, is het aandeel kinderen dat (bijna) zwemvaardig is 64% onder kinderen die net 5 jaar zijn.⁴ Dit percentage is hoger dan in Amstelveen (52%). Het aandeel (bijna) zwemvaardige 10-jarige kinderen verschilt niet tussen Amstelveen en de regio Hollands Midden.

Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid voor de zwemvaardigheid van kinderen in eerste instantie bij de ouders. Sinds 1985 is schoolzwemmen niet meer door de Rijksoverheid verplicht gesteld en in Amstelveen wordt (sinds 2003), net als in tweederde van de gemeenten in Nederland, geen zwemonderwijs meer via scholen aangeboden.⁷ Ouders hebben in dit onderzoek een aantal duidelijke signalen afgegeven over de belemmeringen die zij ervaren rondom zwemonderwijs. De meeste opmerkingen betroffen de (te) lange wachttijden en de (te) hoge kosten van zwemles. Een enkele keer werd aangegeven dat ouders voor zwemles uitgeweken zijn naar andere (buur)gemeenten.

Wethouder Rob Ellermeijer:

“Ieder kind in Amstelveen moet ten minste op z’n tiende kunnen zwemmen. We leven in een mooie, groene, waterrijke omgeving, als een kind in het water terecht komt, moet het zich kunnen redden. Daarnaast geeft zwemmen veel plezier en is het goed voor de gezondheid.”

Referenties

- 1 Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018). *Aantal verdrinkingen in 2017 gelijk gebleven*. Geraadpleegd op <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/33/aantal-verdrinkingen-in-2017-gelijk-gebleven>
- 2 VeiligheidNL. (2018). *Verkenning zwemveiligheid bij nieuwkomers, 12-18 jaar*. Geraadpleegd op <https://www.veiligheid.nl/.ibmmadres/domino/OpenAttachment/Veiligheid/Website.nsf/F6D7D49A2038D762C125837F0045C635/asset/Rapport%20verkenning%20zwemveiligheid%20jonge%20nieuwkomers.pdf>
- 3 Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018). *Bevolking; geslacht, leeftijd, nationaliteit en regio*. Geraadpleegd op <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70634ned/table?fromstatweb>
- 4 GGD Hollands Midden. (2017). *Zwemvaardigheid in Hollands Midden*. Geraadpleegd op <https://ggdhm.nl/over-de-ggd/publicaties/hm-2017-zwemvaardigheid/download>
- 5 Nationale Raad Zwemveiligheid. (2019). *Definitie zwemveiligheid*. Geraadpleegd op https://www.nrz-nl.nl/wp-content/uploads/sites/2/2019/06/Definitie-zwemveiligheid_05_DEF.pdf
- 6 Mulier Instituut. (2017). *Zwemvaardigheid 2016*. Geraadpleegd op <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8252&m=1512131402&action=file.download>
- 7 Mulier Instituut. (2016). *Schoolzwemmen 2016*. Geraadpleegd op <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=7407&m=1479721387&action=file.download>

Colofon

Factsheet Zwemvaardigheid in Amstelveen, oktober 2019
GGD Amsterdam
Afdeling Epidemiologie, Gezondheidsbevordering en Zorginnovatie (EGZ)

Tekst: Ilona Steenkamer, Claudia Verhagen en Marcel van der Wal (EGZ) en Yvonne Hazeveld (JGZ)
Vormgeving: EGZ
Foto's: Pixabay

Contact?
telefoon: 020 555 5495
email: egz@ggd.amsterdam.nl
websites: www.ggd.amsterdam.nl en www.ggdgezondheidinbeeld.nl